

Jogunk van a halottainkhoz

Szerbia uniós csatlakozása előtt megnyugtatóan tisztázni kell az 1944–45-ös délvidéki vérengzést

Budapesti tudósítónktól

Hamarosan megalakul a Délvidéki Mártírium 1944–45 Alapítvány. Ezt Becsey Zsolt, a Fidesz egykori EP-képviselője jelentette be tegnap Budapesten. A sajtótájékoztatót, melyet a délvidéki magyar áldozatokért a Szent István-bazilikában hagyományosan megtartott szentmise előtt tartottak meg, a majdani alapítvány kuratóriumi tagjai és támogatói is részt vettek.

„Több dolog is indokolja ennek az alapítványnak a létrehozását. Az egyik ok, hogy mi, magyarok nem vagyunk alsóbbrendűek más Kárpát-medencei népekhez viszonyítva, így azok az emberiség elleni bűncselekmények, amelyek a nemzetközi jog szerint soha nem évülnek el, s amelyeket 1939–1945 között a magyarok sérelmére elkövettek, nem merülhetnek feledésbe, miközben – nagyon helyesen – az ugyanazon időszakban más nemzetek ellen elkövetett bűncselekményeket feltárnak az érintettek” – hangsúlyozta Becsey Zsolt. A politikus emlékeztetett: 1944–45 telén a Vajdaságban sokakat pusztán magyarságuk miatt gyilkoltak meg. Ezekről az eseményekről sokáig hallgatni kellett, s ez okozott bizonyos frusztrációt a magyarság körében. „A másik fontos ok, amiért időszerűnek látjuk az alapítvány létrehozását, az az, hogy a közelmúltban olyan hivatalos kezdeményezéseknek lehetünk tanúi, melyek a magyarság elleni atrocitásokat már formálisan is államközi vizsgálat tárgyává tennék. A szerb és a magyar köztársasági elnök októberben állapodott meg arról, hogy történelmi vegyes bizottság fogja kutatni ezt a kérdést, ezért remélem, hogy a hivatalos kétoldali megbeszélések is sikerül pótolni az eddigi tudásbeli hiányosságokat” – hangsúlyozta Becsey Zsolt.

A politikus kiemelte: azok, akik eddig is kutatták a szóban forgó problémát, a szakma és a civil szféra egyaránt feladatának tartja, hogy befolyásolja annak a tudományos munkának az irányát, amelyet a történelmi vegyes bizottság (remélhetőleg hamarosan) megkezd. Az alapítvány szeretné, ha a tényfeltárás mielőbb kez-

A sajtótájékoztató résztvevői

Mihajlović Klara

detét venné, hiszen a szemtanúk idősek, s az idő múlásával egyre kevesebben maradnak, akik hitelesen tudnak beszámolni a 65 évvel ezelőtti eseményekről. Becsey emlékeztetett: Szerbia deklarálta, hogy az Európai Uniónak a tagja kíván lenni. „Egy ilyen történelmi helyzetben fontos, hogy a csatlakozni kívánó ország őrizzé az emberi méltósághoz való jogot. Meg kell szüntetni azt a helyzetet, hogy a vajdasági magyarságnak nem biztosítják az a minimális jogot, hogy megemlékezhesen halottairól, s el kell törölni azt a szemléletet, amely a vajdasági magyarságot kollektív bűnösnek tartja számon. Ezt annak a népnek kell biztosítani, amely fenntartja ezt a helyzetet” – hangsúlyozta Becsey Zsolt, aki leszögezte: a tisztázatlan helyzetben a régió megoszthatóvá válik, a benne lakó népek mindig kijátszhatóak lesznek egymás ellen mindaddig, amíg a történelmi tényeket nem sikerül megnyugtatóan tisztázni még az uniós tagság előtt, mert később olyan súlyos megosztottságot okoz, amely a térséget cselekvőképtelenné teszi. A politikus szerint az alapítvány minden olyan jelenség felszámolására törekszik, ami a kollektív bűnösség elvéből fakad, így támogatja a rehabilitációs perek megindítását és a tömegsírok megjelölését, emlékhelyek létrehozását. Az alapítvány emellett számba kívánja venni az eddigi kutatási eredményeket, további kutatásokat szeretne folytatni, s anyagi támogatást is biztosítana fiatal kutatóknak, akik a még feltáratlan eseményeket világtanáknak meg.

Az alapítvány kuratóriumi elnökének Becsey Zsolt Forró Lajos szegedi történeletről kérte fel, tagjainak pedig Matuska Mártont és Cseresnyésné Kiss Magdolnát. Mindhárman személyes érintettségük okán is igen érdekeltek a vajdasági magyarságot a második világháború végén ért atrocitások feltárásában, s már eddig is sokat tettek annak érdekében,

hogy azoknak a tragikus heteknek, hónapoknak a történéseit világosabban lássuk. Az alapítvány munkájába szeretnék bevonni azokat a személyeket is, akik eddig már tettek azért, hogy az 1944–45-ös eseményeket leplező homályt fellebbentse. Ilyen meghívott támogatóként veszt részt az alakulófőlben lévő szervezet munkájában Teleki Júlia, aki számos könyvet írt a délvidéki magyarok tragédiájáról, és Csorba Béla egyetemi tanár.

Forró Lajos a sajtótájékoztatót reményét fejezte ki, hogy a megalakulandó államközi vegyes bizottságban olyan emberek fognak dolgozni, akik elkötelezettek a vajdasági magyarságot ért tragédia feltárásában. Elmondása szerint az alapítvány egy honlapon tenné hozzáférhetővé az eddigi kutatási eredményeket. Nagyon fontosnak tartja az alapítvány pártoló tagságának létrehozását, hiszen az egyéni kezdeményezéseket le lehet söpörni az asztalról, de a szervezett csoportok követeléseit már kevésbé.

Matuska Márton, aki hosszú évek óta kutatja a délvidéki magyarok ellen elkövetett bűncselekményeket, arra hívta fel a figyelmet: a vegyes bizottság munkája alkalmat teremt a hat évtizedes magyar mulasztás pótlására, a II. világháborút követően ugyanis a magyar állam, noha tudott a tömeges kivégzésekről, mégsem emelt szót a vajdasági magyarság érdekében a párizsi béketárgyalásokon. Meglátása szerint Magyarországnak mindaddig nem kell jóváhagynia Szerbia uniós csatlakozását, amíg az 1944–45-ös vérengzésekről fel nem tárják az igazságot.

Cseresnyésné Kiss Magdolna emlékeztetett: még Magyarországon is sokan vannak, akik nem tudnak a vajdasági magyarság tragédiájáról, s ezt a helyzetet meg kell változtatni.